

YHDYSVALTOJEN KAUPPAPOLITIIKAN HISTORIA JA NYKYTILA: PALUU PROTEKTIONISMIIN?

Alex Lassila
Kandidaatintutkielma
Politiikka
Yhteiskuntatieteiden ja filo-
sofian laitos
Jyväskylän yliopisto
Syksy 2023

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Tekijä Alex Lassila	
Työn nimi YHDYSVALTOJEN KAUPPAPOLITIIKAN HISTORIA JA NYKYTILA: PALUU PROTEKTIONISMIIN?	
Oppiaine Politiikka	Työn laji Kandidaatintutkielma
Aika Syksy 2023	Sivumäärä 38
Tiivistelmä <p>Yhdysvalloille historiallisesti tärkeä protektionismi on tekemässä paluuta pitkään kestäneen vapaakauppakonsensuksen jälkeen. Tässä kandidaatintutkielmassa tarkastelen Yhdysvaltojen harjoittaman kauppapolitiikan historiaa ja nykytilaa protektionismiin keskittyen. Argumentoin lähes vuosisadan kestäneen vapaakauppakonsensuksen loppumisesta ja uudenlaisen Trump-Biden-kauppapolitiikkakonsensuksen syntymisestä. Tutkielmassa tärkeässä osassa on Donald Trumpin ja Joe Bidenin omilla presidentinkausillaan ajaman kauppapolitiikan esitleminen ja niiden vertaaminen toisiinsa. Lisäksi esittelen protektionismin taloudellisia sekä poliittisia ulottuvuuksia ja pohdin syitä protektionismin tekemälle paluulle.</p> <p>Tutkielmassa hyödynnän monipuolisia aiheeseen liittyviä akateemisia artikkeleita sekä kirjallisuutta. Lisäksi hyödynnän aiheiden alustamisessa mm. lehtiartikkeleita, Yhdysvaltojen hallinnon julkisesti saatavilla olevia asiakirjoja sekä eri ajatuspajojen julkaisemia asiantuntijakirjoituksia. Aloitan tutkielmani kuvaamalla Yhdysvaltojen kauppapolitiikan historiaa sekä yleiskuvaa ja kauppapolitiikkaan liittyvää poliittista prosessia. Tästä siirryn esittelemään Donald Trumpin ja Joe Bidenin harjoittamaa kauppapolitiikkaa, jonka jälkeen vertaan niitä keskenään. Lopuksi käyn vielä läpi protektionismin eri ulottuvuuksia ja pohdin syitä sen paluulle.</p> <p>Tutkielmassa käy ilmi, että protektionismi on tehnyt paluun Yhdysvaltojen kauppapolitiikkaan. Lähes vuosisadan kestänyt presidenttien välinen vapaakauppakonsensus on kuollut, ja sen tilalle on tullut uusi protektionismimyönteinen Trump-Biden-kauppapolitiikkakonsensus. Protektionismin paluun syynä olivat erityisesti Donald Trumpin vuoden 2016 presidentinvaalikampanjan hyvin populistinen ja protektionismimyönteinen sanoma. Trump-Biden-kauppapolitiikkakonsensus on kuitenkin vielä uusi ilmiö, jonka todellisia syitä ei ole vielä täysin tiedossa.</p>	
Asiasanat Politiikka, Yhdysvallat, Kauppapolitiikka, Protektionismi, Donald Trump, Joe Biden, Vapaakauppa	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

KAAVIOT

Kaavio 1: Tariffien osuus liittovaltion budjetista (%) 1792–1930	9
Kaavio 2: Tariffien suuruus (%) 1821–2021	10

SISÄLLYS

JOHDANTO.....	5
1 YHDYSVALTOJEN KAUPPAPOLITIIKAN YLEISKUVA	7
1.1 Kauppapolitiikan historia	8
1.1.1 Taistelu tariffeista ja protektionismista: itsenäisyydestä sisällissotaan	8
1.1.2 Protektionismin valtakausi: sisällissodasta 1930-luvulle	11
1.1.3 Vapaakaupan nousu: 1930-luvulta Obamaan	13
1.2 Kauppapolitiikan poliittinen prosessi.....	15
2 TRUMPIN JA BIDENIN KAUPPAPOLITIIKKAKONSENSUS	17
2.1 Trumpin kauppapolitiikka	17
2.1.1 Teräs- ja alumiinitariffit sekä pesukone- ja aurinkokennotariffit....	18
2.1.2 Kansallinen turvallisuus ja puolijohteet.....	20
2.1.3 Konfliktit epäreilusta kaupankäynnistä.....	21
2.2 Bidenin kauppapolitiikka	21
2.2.1 Trumpin tariffien ja vientikieltojen jatkaminen.....	23
2.2.2 Yritystuet kauppa- ja teollisuuspoliittisena välineenä.....	24
2.3 Trumpin ja Bidenin kauppapolitiikkakonsensus	25
3 PROTEKTIONISMIN ULOTTUVUUDET	27
3.1 Taloudelliset ulottuvuudet	27
3.2 Poliittiset ulottuvuudet	29
4 SYITÄ PROTEKTIONISMIN PALUULLE.....	30
YHTEENVETO	32
LÄHTEET	35

JOHDANTO

Yhdysvaltojen kauppapolitiikassa on käynnissä murros, joka vaikuttaa koko maailmaan. Yhdysvalloille historiallisesti tärkeä protektionismi on tekemässä paluutaan yli puoli vuosisataa kestäneen vapaakauppakonsensuksen jälkeen. Tässä kandidaatintutkielmassa tutkin Yhdysvaltojen kauppapolitiikan historiaa, sen nykytilaa yleisesti, siinä tapahtuvia muutoksia ja syitä näille muutoksille protektionismin näkökulmasta. Tässä työssä määrittelen protektionismin kauppapoliittisena protektionismina, eli tariffien ja kaupan esteiden lisäämisen edistämisenä sekä teollisuuspoliittisena protektionismina, eli muun muassa erilaisten yritystukien kannattamisena. Tariffeilla tarkoitan valtion asettamia tullimaksuja, joita yritysten ja kuluttajien tulee maksaa tuodesaan tuotteita maahan.

Yhdysvallat on maailman suurin talous, joten sen harjoittamalla kauppapolitiikalla on merkittäviä vaikutuksia maailmantalouteen ja globaaliin kaupankäyntiin. Harjoitettu kauppapolitiikka muovaa myös voimakkaasti valtiontalouksien tilaa ja niiden eri sektoreita, kuten yritysten menestystä, työmarkkinoita ja kuluttajien käyttäytymistä. Yhdysvaltojen harjoittaman kauppapolitiikan ymmärtäminen on siis tärkeää, sillä sen vaikutukset niin globaalisti kuin kansallisesti ovat hyvin laajoja.

Tutkielman päätavoitteena on esitellä Yhdysvaltojen kauppapolitiikan historiaa ja nykytilaa. Käyn läpi millaista kauppapolitiikkaa Yhdysvaltojen presidentit Donald Trump ja Joe Biden ovat harjoittaneet ja millaisia yhtäläisyyksiä sekä eroja heidän kauppapolitiikassaan ilmenee. Argumentoin presidentti Joe Bidenin ja häntä

edeltäneen Donald Trumpin olevan osa Yhdysvaltojen uuden protektionistisen kauppapolitiikkakonsensuksen luomista ja esitän valitun protektionistisen tien vaikutuksia niin globaalisti kuin Yhdysvaltojen sisällä. Pohdin myös syitä protektionismin paluulle.

Menetelmällisesti työssä on kyse laadullisesta vertailevasta analyysistä Bidenin ja Trumpin kauppapolitiikasta. Käytän tutkielmassani lähteinä aiheesta aikaisemmin tehtyä akateemista tutkimusta ja kirjallisuutta sekä Yhdysvaltojen hallinnon avoimesti saatavilla olevia asiakirjoja. Näiden lisäksi taustoitan tekstiä muun muassa lehtiartikkeleilla ja eri ajatuspajojen asiantuntijakirjoituksilla.

Aloitin tutkielman kertomalla lyhyesti Yhdysvaltojen kauppapolitiikan yleiskuvasta, jonka jälkeen tarjoan kattavan kokonaisuuden Yhdysvaltojen kauppapolitiikan historiasta. Kerron myös lyhyesti Yhdysvaltojen kauppapolitiikan poliittisesta prosessista. Tästä siirryn käsittelemään Donald Trumpin ja Joe Bidenin hallintojen ajamaa kauppapolitiikkaa, jonka jälkeen teen vertailevaa analyysia hallintojen ajaman kauppapolitiikan eroista ja yhteneväisyyksistä. Jonka jälkeen esitän protektionismin taloudellisia sekä poliittisia ulottuvaisuuksia sekä syitä protektionismin paluulle. Yhteenvedossa tiivistän tutkielman sisällön ja kerron omat johtopäätökseni.

1 YHDYSVALTOJEN KAUPPAPOLITIIKAN YLEISKUVA

Yhdysvaltojen politiikassa vallitsi pitkään molemminpuoleinen konsensus vapaakauppajohtoisesta kauppapolitiikasta valtapuolueiden demokraattien ja republikaanien välillä. Yhdysvaltalaisen taloustieteen professorin Douglas Irwinin mukaan republikaanit äänestivät lähes aina tariffien ja protektionistisen kauppapolitiikan puolesta 1940-luvulle asti, kunnes he liittyivät 1950-luvulla ajamaan molemminpuoleista vapaakauppakonsensusta demokraattien kanssa. (Irwin 2017, 658.) Tämä konsensus alkoi kuitenkin hiljalleen romuttua monien demokraattiedustajien äänestäessä useaa vapaakauppasopimusta vastaan vuodesta 1993 lähtien (Irwin 2017, 678). Trans-Pacific Partnership (TPP) vapaakauppasopimusta neuvoteltaessa ja Yhdysvaltojen lähestyessä vuoden 2016 presidentinvaaleja vapaakauppakonsensuksen voidaan katsoa kuolleen lopullisesti. Kongressissa olleen konsensuksen lisäksi Yhdysvalloissa oli demokraattipresidentti Franklin D. Roosevelt kausista (1933-1945) lähtien kestänyt presidenttien välinen vapaakauppakonsensus, joka kesti aina vuoden 2016 presidentinvaaleihin saakka.

Ennen vuoden 2016 presidentinvaaleja presidentti Barack Obaman hallinto neuvotteli TPP-vapaakauppasopimusta, joka voimaantullessaan olisi luonut maailman suurimman vapaakauppa-alueen. TPP:n vastustamisesta tuli kuitenkin yksi merkittävimmistä vaaliteemoista, jonka vuoksi jopa Obaman hallinnon entinen ulkoministeri, demokraattien presidentinvaaliehdokas Hillary Clinton, alkoi

vastustamaan vapaakauppasopimusta, jota hän aikaisemmin oli tukenut hyvin voimakkaasti. (Irwin 2017, 686.)

TPP:n romuttumisen jälkeen Yhdysvallat eivät ole solmineet yhtäkään uutta vapaakauppasopimusta, jos North American Free Trade Agreement (NAFTA) korvaamista United States–Mexico–Canada Agreement (USMCA) ei lasketa. Amerikan valtioiden järjestön tietopalvelun (OAS SICE) mukaan Yhdysvallat solmivat 2000-luvun ensikymmenellä yhdeksän vapaakauppasopimusta ja 2010-luvulla vain kolme vapaakauppasopimusta (OAS 2023). Uusia vapaakauppasopimuksia ei ole tällä hetkellä suunnitteilla, sillä myös Yhdysvaltojen ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen vapaakauppasopimuksen (UK-US FTA) neuvottelut ovat jäissä (Webb 2023, 6–7).

Yhdysvaltojen kauppapolitiikassa on tapahtunut viimeisinä vuosikymmeninä merkittävä paradigman muutos. Uusia vapaakauppasopimuksia ei ole solmittu yli kymmeneen vuoteen, eikä sellaisia ole tällä hetkellä suunnitteilla. Tässä luvussa annan yleiskuvan Yhdysvaltojen kauppapolitiikan historiasta ja poliittisesta prosessista sen taustalla.

1.1 Kauppapolitiikan historia

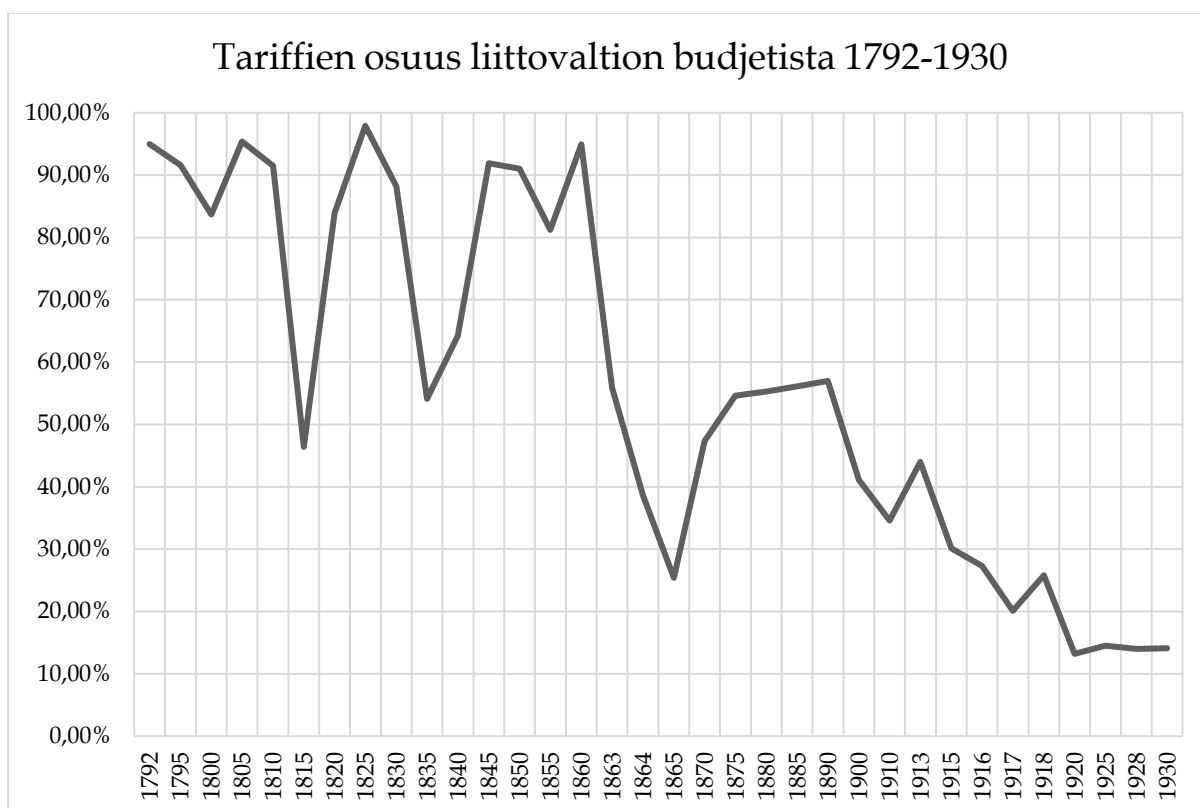
1.1.1 Taistelu tariffeista ja protektionismista: itsenäisyydestä sisällissotaan

Yhdysvallat voittivat itsenäisyytensä Iso-Britannialta Yhdysvaltojen vapaussodassa (1775–1783). Vasta syntyneen valtion tärkeimmät prioriteetit olivat finanssi- ja kauppapolitiikassa. Yksi finanssipolitiikan tärkeimmistä keinoista oli tuontitariffien asettaminen, sillä se toi suuret määrät rahaa liittovaltion kassaan. Pelkkien finanssipoliittisten syiden lisäksi Yhdysvaltojen kongressissa oli myös päättäjiä, jotka halusivat tuontitariffeilla suojella maan teollisuutta ulkopuoliselta kilpailulta. (Irwin 2017, 68.)

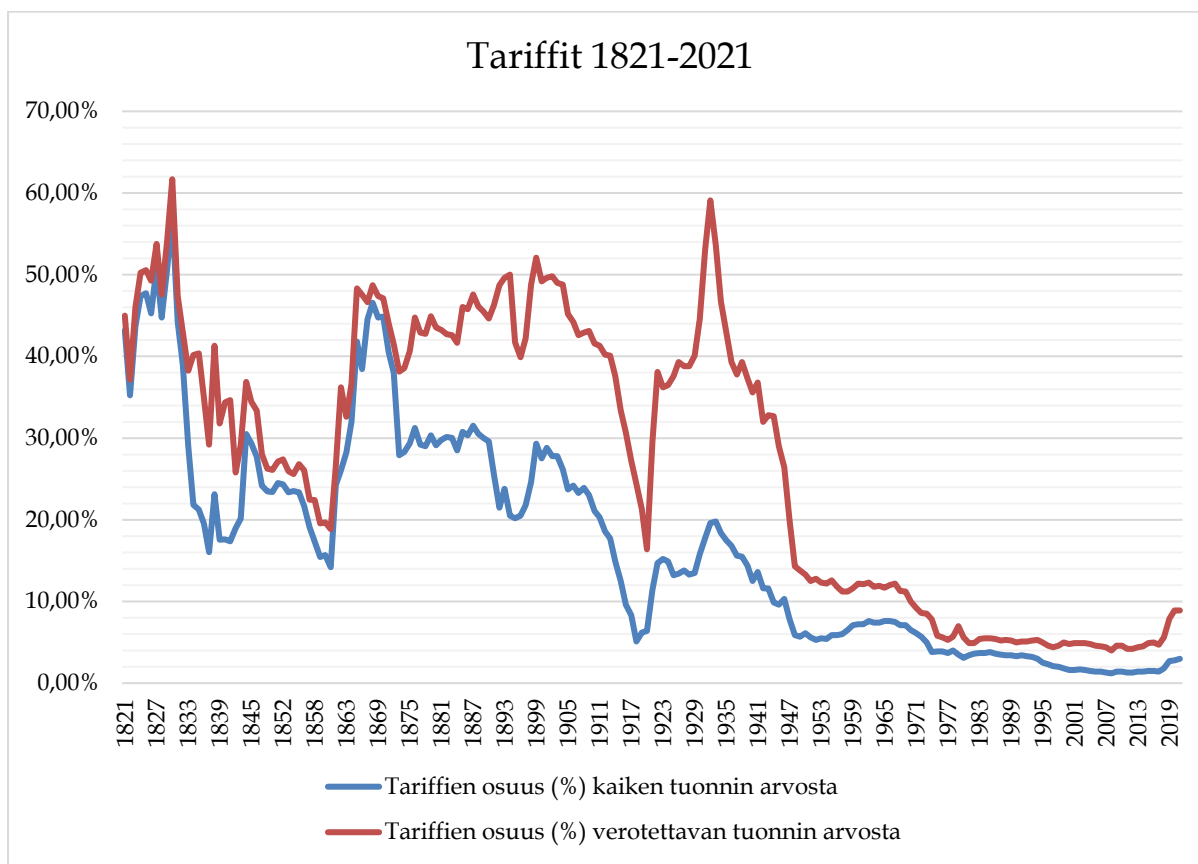
Tariffien finanssipoliittinen tärkeys oli aina Yhdysvaltojen alkuvuosista 1930-luvulle asti hyvin merkittävä. Suurimmillaan tuontitariffeista saadut tuotot olivat jopa

97,90 prosenttia koko liittovaltion tuloista (kaavio 1). 1700-luvulta 1800-luvun loppupuoliskolle tariffien katsottiin olevan finanssipoliittisesti välttämättömiä, sillä useita muita verotuksen muotoja, kuten tuloveroa ei vielä ollut olemassa. Tänä aikana demokraatit pääasiassa kannattivat tariffeja ainoastaan finanssipoliittisena välineenä, kun taas republikaanipuolue halusi finanssipoliittisen merkityksen lisäksi turvata yhdysvaltalaisia yrityksiä ulkomaiselta kilpailulta. Yhdysvalloissa tulovero otettiin käyttöön pysyvästi vasta vuonna 1913, jonka jälkeen tariffien merkitys finanssipoliittisena välineenä alkoi hiljalleen vähentymään.

Kaavio 1: Tariffien osuus liittovaltion budjetista (%) 1792–1930. (United States Bureau of the Census 1975, 1104–12)

Kaavio 2: Tariffien suuruus (%) 1821–2021. (United States Bureau of the Census 1975, 888; U.S. International Trade Commission 2022)

Vuoden 1812 sodan (1812–1815) jälkeen Yhdysvaltojen kauppapolitiikan keskustelun painopiste alkoi siirtymään finanssipolitiikasta yhä enemmän maan teollisuuden turvaamiseen. Vuonna 1816 Yhdysvaltojen kongressi säätö ensimmäisen tariffilain, jonka yksi suunnitelluista tarkoituksista oli turvata maan teollisuutta ulkomaiselta kilpailulta. Tämä jäi ainoaksi tähän pyrkimykseen tähtääväksi laiksi, joka sai merkittävää tukea myös etelävaltioista. (Irwin 2017, 127–31.)

Kauppapolitiikasta tuli vuoden 1816 tariffilain jälkeen hyvin riitaisa poliittinen kysymys, joka uhkasi pahimmillaan liittovaltion rauhaa. Etelävaltiot näkivät protektionistiset tariffilait vain pohjoisvaltiota hyödyttävinä ja etelävaltioille haitallisina. Vuosien 1824 ja 1828 tariffilait jatkoivat hyvin protektionistista kauppapolitiikkaa, jonka yhdysvaltalaiset taloustieteilijät Mark Thornton ja Robert Ekelund näkivät

kirjassaan *Tariffs, Blockades, and Inflation: The Economics of the Civil War* yhtenä merkittävänä syynä Yhdysvaltojen sisällissodan synnylle (Ekelund Jr. ja Thornton 2004, 19).

Vuosien 1828 ja 1832 tariffilait olivat lähellä johtaa väkivaltaisuuksiin Etelä-Carolinan osavaltiossa, kun osavaltion kongressi julisti lait perustuslain vastaisiksi. Etelä-Carolina valmistautui sotilaallisesti odotettua liittovaltion väkivaltaista vastausta varten. Erimielisyys kauppapolitiikasta johti Yhdysvallat sen historian suurimpaan sisäiseen kriisiin sitten itsenäisyyden ajan jälkeen. Tilanne saatiin kuitenkin ratkaistua rauhanomaisesti vuoden 1833 kompromissilla. Kaaviosta 2 näemme kompromissin vaikutuksen tariffien suuruuteen. (Irwin 2017, 165–76.)

Vuoden 1833 kompromissin jälkeen tariffit pysyivät pääasiassa koskemattomina lukuun ottamatta vuoden 1842 tariffilakia, joka kuitenkin käytännössä kumottiin vuoden 1846 tariffilailla. Etelävaltiot ja demokraatit olivat voittaneet kamppailun protektionistista kauppapolitiikkaa vastaan sen suurilta osin kadotessa pois poliittisesta keskustelusta 14 vuodeksi. Tariffeja alettiin pitämään taas pääasiassa vain finanssipoliittisena välineenä, eikä protektionistisena työkaluna. Status quo kuitenkin järkkäyi republikaanien Abraham Lincolnin voittaessa vuoden 1860 presidentinvaalit. Pian hänen voittonsa jälkeen useampi etelävaltio irtautui unionista, joka johti republikaanien enemmistöön senaatissa ja vuoden 1861 protektionistisen tariffilain säätämiseen. Vain 11 päivää vuoden 1861 tariffilain voimaantulemisen jälkeen syttyi Yhdysvaltojen sisällissota. (Irwin 2017, 203–10.)

1.1.2 Protektionismin valtakausi: sisällissodasta 1930-luvulle

Sisällissota muutti Yhdysvaltojen ajamaa kauppapolitiikkaa merkittävästi. Sodan aikana tuontitariffeja nostettiin huomattavasti. Kaaviosta 2 näemme, kuinka sisällissodan aikana nostetut tariffit pysyivät korkeina jopa vuoteen 1913 asti. Demokraateilla oli sisällissodan jälkeen pitkään vaikeuksia voittaa enemmistöä edustajainhuoneeseen ja senaattiin sekä samalla kontrolloida presidenttiyttä, jonka vuoksi tariffit pysyivät pitkään suurina. (Irwin 2017, 221.)

Sisällissota velkaannutti liittovaltion pahoin, jonka vuoksi tariffien alentaminen oli noin 10 vuoden ajan poliittisesti mahdotonta. 1870- ja 1880-lukujen liittovaltion budjettien suuret ylijäämät kuitenkin olisivat mahdollistaneet finanssipolitiikan uudistamista. Vallassa olleet republikaanit kuitenkin pääasiassa alensivat verotusta tariffien sijaan, poistaen useita valmisteveroja sekä sisällissodan vuoksi luodun väliaikaisen tuloverotuksen. Tänä aikana Yhdysvaltojen teollisuutta turvattiin merkittävästi ulkopuoliselta kilpailulta alemmalla verotuksella ja korkeilla tariffeilla. Teollisuus hyötyi tästä merkittävästi, jonka vuoksi he vastustivat tariffien alentamista hyvin voimakkaasti. (Irwin 2017, 222.)

1870-luvun alussa republikaanit joutuivat kuitenkin poliittisista syistä alentamaan tariffeja, sillä he pelkäsivät korkeiden tariffien antavan demokraateille hyötyä vaaleissa. Sisällissodan takia liittovaltiosta irtautuneet osavaltiot liittyivät virallisesti takaisin vuosina 1868 ja 1870, joka johti demokraattien merkittäviin vaalivoittoihin vuosien 1868–1869 ja 1870–1871 vaaleissa. Republikaanit päättivät tämän vuoksi alentaa tariffeja yhä enemmän, vaikka heillä oli yhä enemmistö edustajainhuoneessa. Nämä tariffeihin liittyvät lakimuutokset johtivat niiden pienemiseen 1870-luvulla, kuten näemme kaaviosta 2. (Irwin 2017, 229–31.)

Poliittinen keskustelu tariffeista pysyi sisällissodasta 1890-luvulle hyvin samantyyppisenä. Republikaanit pyrkivät nostamaan tariffeja turvatakseen maan teollisuutta ja demokraatit tähtäsivät alentamaan niitä. Tuona aikana molemmat osapuolet ajoivat kongressissa läpi lakeja, jotka palvelivat heidän pyrkimyksiään. 1900-luvun alkupuolella tariffikeskustelu kuitenkin muuttui, kun Yhdysvalloista tuli ensimmäistä kertaa maan historian aikana nettoviejä. Tämä johti monen suuren teollisuudenalan ajamaan molemminpuolisia kauppasopimuksia voimakkaan protektionismin sijaan. Kongressi kuitenkin pääasiassa hylkäsi molemminpuoliset kauppasopimukset ja merkittävän tariffien alentamisen, jonka vuoksi republikaanien ja demokraattien välinen taistelu kauppapolitiikasta pysyi pitkälti samana. (Irwin 2017, 276.)

Kauppapolitiikassa nähtiin viimein merkittävää muutosta demokraattien voitossa vuoden 1912 vaalit ylivoimaisesti, joka johti demokraattien kontrolloimaan sekä

presidenttiyttä että kongressin molempia huoneita. Kauppapolitiikan muuttaminen oli yksi demokraattien tärkeimmistä vaalitavoitteista ja se näkyi selvästi valitun presidentin, Woodrow Wilsonin, ajamassa politiikassa. Vuonna 1913 kongressi säätö demokraattien toimesta lain, joka vähensi tariffeja merkittävästi (kaavio 2) ja loi Yhdysvaltoihin progressiivisen tuloveron, joka vähensi tariffien finanssipoliittista merkitystä. (Irwin 2017, 330–39.)

Ensimmäisen maailmansodan aiheuttaman 1910-luvun loppupuolen ja 1920-luvun alkupuolen talousongelmat toivat republikaanit takaisin valtaan. Kongressi säätö republikaanien äänillä vuosina 1921 ja 1922 tariffilait, jotka palauttivat Yhdysvallat takaisin protektionistisempaan kauppapolitiikkaan (kaavio 2). (Irwin 2017, 348–56.)

Yhdysvaltojen protektionistisen aikakauden viimeinen tariffeja nostanut laki oli republikaanien ajama vuoden 1930 tariffilaki, joka oli osana nostamassa verotettavan tuonnin tariffit Yhdysvaltojen historian toiseksi korkeimmalle tasolle (kaavio 2). Kyseinen laki oli kiistanalaisin tariffilaki sitten vuoden 1828 tariffilain. Tariffien osuuk-sien merkittävään nousuun vaikutti myös tuontitavaroiden arvon deflaatio. Yhdysvalloissa tariffien suuruudet olivat tuohon aikaan tyypillisesti kiinteitä prosentuaalisten tariffien sijaan. Tämän takia deflaatio saattoi nostaa tariffien osuutta merkittävästi. Vuoden 1930 tariffilaki myös osittain pahensi 1930-luvun lamaa, mikä johti demokraattien murskavoittoon vuoden 1932 vaaleissa. Tämä merkitsi Yhdysvaltojen protektionistisen kauppapolitiikan ajan loppua. (Irwin 2017, 371–94.)

1.1.3 Vapaakaupan nousu ja vaikeudet: 1930-luvulta Obamaan

1930-luvun laman myötä valtaan nousseet demokraatit lähtivät ajamaan merkittävää muutosta Yhdysvaltojen kauppapolitiikkaan. Vuonna 1934 presidentti Franklin D. Rooseveltin hallinto pyysi kongressia säätämään lain (RTAA), joka antoi presidentille oikeuden neuvotella molemminpuolisia kauppasopimuksia muiden valtioiden kanssa. Tämä johti Yhdysvaltojen kauppapolitiikan vapautumiseen ja tariffien osuuk-sien merkittävään pienentymiseen, kuten näemme kaaviosta 2. (Irwin 2017, 413.) Yhdysvallat sopivat Rooseveltin presidentinkauden aikana yhteensä 31

kauppasopimusta, joka oli massiivinen muutos Yhdysvaltojen aikaisempaan hyvin protektionistiseen kauppapolitiikkaan. (Irwin 2017, 440)

Republikaanit jatkoivat protektionistisen kauppapolitiikan ajamista 1950-luvulle asti. Tuolloin republikaanit olivat jakaantuneet vapaampaa ja protektionistisempaa kauppapolitiikkaa kannattavien leireihin. Vapaampaa kauppapolitiikkaa kannatti muun muassa republikaaninen presidentti Dwight Eisenhower. Muutosta oli nähtävissä myös demokraattien kesken, sillä 1950-luvulla useiden etelävaltioiden demokraattipoliitikot alkoivat vastustamaan kaupan vapauttamista, sillä tuonnista oli ensimmäistä kertaa Yhdysvaltojen historian aikana tulossa uhka etelävaltioiden teollisuudelle. (Irwin 2017, 509–11.)

Republikaanien ja demokraattien välinen lähes kahden vuosisadan kestänyt taisto kauppapolitiikasta oli viimein ohi. Nyt kiistan osapuolina olivat pääasiassa vapaampaa kauppapolitiikkaa ajavat, joita vastaan toimivat konservatiiviset republikaanit sekä etelävaltioiden demokraatit. Republikaanien myönteisempää suhtautumista vapaampaa kauppaa kohtaan selitti ulkopoliitiikan merkitys kauppapolitiikassa. Vapaamman kaupan katsottiin olevan työkalu nähtyä kommunismin uhkaa vastaan, jonka vuoksi se sai suurta kannatusta niin päättäjiltä kuin äänestäjiltä. Kaupan vapauttamisesta oli täten tullut myös ulko- ja turvallisuuspoliittinen työkalu. (Irwin 2017, 510–19.)

1980-luvulla protektionistisemmän kauppapolitiikan kannatus nousi merkittävästi. Kannatuksen nousu johtui 1970-luvun loppupuolen ja 1980-luvun alkupuolen lamasta sekä dollarin arvon noususta vuosina 1980–1985, joka laski tuontitavaroiden hintoja aiheuttaen ongelmia teollisuuden kilpailukyvyille. Tämä johti väliaikaiseen tuonnin rajoittamiseen, joka kuitenkin poistettiin 1990-luvun alkupuolella. 1950-luvulla syntynyt vapaakauppakonsensus koki ensimmäisen aidosti suuren haasteensa. (Irwin 2017, 565.) Tariffien osuudet laskivat vain hieman 1980-luvun alkupuolesta 2010-luvun keskivaiheille. Vapaakaupan edistyminen oli hidastunut selvästi. Suuria teollisuudenaloja, kuten auto- ja terästeollisuutta alettiin 1980-luvulla turvaamaan ulkomaiselta kilpailulta polkumyynti-, tasoitus- ja suojatariffeilla sekä

vientirajoituksilla. (Irwin 2017, 589–90.) Tästä huolimatta kauppasopimusten solminen jatkui muun muassa kauppasopimuksilla Israeliin ja Kanadaan.

1990-luvulla ja 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä Yhdysvaltojen tavoitteena oli kauppamuurien purkaminen ja Yhdysvaltojen syvempi integroiminen maailmantalouteen. Tämä näkyi muun muassa Pohjois-Amerikan vapaakauppasopimuksen (NAFTA) solmimisella ja maailman kauppajärjestön perustamisella. (Irwin 2017, 625.) Näistä saavutuksista huolimatta kauppapolitiikasta oli muodostumassa jälleen hyvin riitainen aihe Yhdysvaltojen politiikassa. NAFTA:n solmimisen jälkeen demokraatit alkoivat vastustamaan kaupan vapauttamista aikaisempaa enemmän, sillä he kokivat sen uhkaavan maan teollisuutta. Demokraattien kannatus oli siirtynyt etelävaltioista pohjoisvaltioihin, joissa teollisuuden ja vapaakauppaa vastustavien ammattiliittojen intressit olivat suuremmassa roolissa. (Irwin 2017, 658–59.)

Republikaaneista oli tullut vapaakaupan puolue, vaikka 1990-luvun merkittävä kaupan vapauttamien tapahtuikin myös demokraattipresidentti Bill Clintonin johdolla. Vuoden 2000 vaaleissa republikaanien presidenttiehdokas George W. Bush puhui hyvin avoimesti kaupan vapauttamisen puolesta ja hänen presidenttikaudellaan solmittiin kahdeksan uutta vapaakauppasopimusta, joita vastaan äänestettiin pääosin vain demokraattien puolelta. Selvä enemmistö demokraateista äänestivät myös demokraattipresidentti Barack Obaman hallituksen sopimia vapaakauppasopimuksia vastaan. Vapaakauppasopimukset menivät lopulta läpi kongressissa pääosin republikaanien äänillä. (Irwin 2017, 672–77.)

1.2 Kauppapolitiikan poliittinen prosessi

Yhdysvaltojen kauppapolitiikkaa harjoitetaan yhteistyössä kongressin ja liittovaltion hallinnon välillä. Kongressilla on kuitenkin ensisijainen valta kauppapolitiikassa ja sen muotoilussa sekä suunnittelussa. Kongressi muun muassa vastaa pääosasta tariffeista ja ulkomaankaupan säätelystä. Joitakin kauppapolitiikan tehtäviä on siirretty liittovaltion hallinnolle. Tämä näkyi esimerkiksi aikaisemmassa luvussa

mainitsemassani RTAA-laissa, joka antoi presidentille oikeuden neuvotella kauppasopimuksia. Nykyään kauppasopimusten neuvottelusta vastaa pääasiassa Yhdysvaltojen kauppaedustaja, joka toimii Yhdysvaltojen hallinnossa. Kauppaedustaja toimii yhteistyössä kongressin, liittovaltion hallintoelimien ja niin julkisten kuin yksityisten neuvonantajien avustuksella. Kongressin on hyväksyttävä kauppasopimukset sekä edustajainhuoneessa että senaatissa äänten enemmistöllä. Kongressilla on siis teoriassa täysi valta päättää kauppapolitiikasta, sillä oli kyseessä sitten kauppasopimus tai tariffilaki, niin ne tulee hyväksyä kongressin molemmissa huoneissa. Yhdysvaltain hallinnon rooli kauppapolitiikassa rajoittuu pääasiassa neuvotteluihin ja sopimuksien tai lakien toimeenpanoon. Presidentti voi kuitenkin olla allekirjoittamatta kauppapolitiikkaan liittyviä lakiesityksiä, joita hän ei halua laeiksi. Lisäksi tietyissä tilanteissa presidentti voi ohittaa kongressin kokonaan. (Akhtar, Cimino-Isaacs, ja Sutter 2023.)

Donald Trumpin hallinto ohitti kongressin asettaessaan maailmanlaajuiset teräs- ja alumiinitariffit vuonna 2018. Tämä oli mahdollista, sillä vuoden 1962 kauppalain pykälän 232 mukaan Yhdysvaltojen presidentillä on oikeus asettaa tariffeja sellaiseen tuontiin, joiden katsotaan uhkaavan Yhdysvaltojen sisäistä turvallisuutta. (Fefer 2022.) Muita poikkeuksia, jotka antavat tietyissä tapauksissa presidentille yksinoikeuden päättää tariffeista ja viennistä ovat vuoden 1917 *Trading with the Enemy Act*, vuoden 1974 kauppalain pykälät 201 sekä 301 ja vuoden 1977 *International Emergency Economic Powers Act*. (Golshan 2018.)

2 TRUMPIN JA BIDENIN KAUPPOLITIikka-KONSENSUS

2.1 Trumpin kauppapolitiikka

Donald Trump valittiin Yhdysvaltojen presidentiksi vuoden 2016 presidentinvaaleissa. Vaalikampanjan aikana Trump kutsui Pohjois-Amerikan vapaakauppasopimusta ”kaikkien aikojen huonoimmaksi kauppasopimukseksi, ehkä ikinä” (Severns 2016) ja Trans-Pacific Partnership -sopimusta ”kuolemaniskuksi Yhdysvaltojen teollisuudelle” (Time 2016). Yhdysvalloilla oli siis jälleen avoimen protektionistinen presidentti ensimmäistä kertaa sitten 1930-luvulla presidenttinä toimineen Herbert Hooverin jälkeen. Lähes vuosisadan kestänyt presidenttien välinen konsensus kaupan vapauttamisesta oli päättynyt. (Irwin 2017, 686.)

Trumpin hallinnon (presidenttikausi 2017–2021) kauppapolitiikka perustui pitkälti samoihin pelkoihin, joita republikaanipoliitikot toistivat ennen 1950-luvulla syntyntä vapaakauppakonsensusta. Heidän mukaansa vapaakauppa uhkaa Yhdysvaltojen teollisuutta, jonka vuoksi liittovaltion on suojeltava kotimaisia yrityksiä ulkomaiselta kilpailulta. Trumpin retoriikka vapaakauppaa kohtaan oli poikkeuksellisen voimakasta. Virkaanastujaispuheessaan Trump kuvaili ajatuksiaan kauppapolitiikka kohtaan muun muassa näin: *“We must protect our borders from the ravages of other countries making our products, stealing our companies, and destroying our jobs. Protection*

will lead to great prosperity and strength". (Politico 2017.) Trump oli yhdistänyt historiallisen protektionistisen politiikan perustelemisen retoriikkaan vahvaa nationalismia ja suorastaan vihaa muita valtioita kohtaan, joita hän virkaanastujaispuheessaan kutsui jopa Yhdysvalloille tuhoisiksi.

Presidenttinä Trumpin ensimmäisiin toimiin lukeutuivat TPP-sopimuksesta irtautuminen, Pohjois-Amerikan vapaakauppasopimuksen uudelleenneuvottelemine ja Transatlanttisen kauppaja- ja investointikumppanuuden (TTIP) neuvotteluiden jäädyttäminen (Irwin 2017, 686–87). Trump myös hyökkäsi voimakkaasti Maailman kauppajärjestöä (WTO) vastaan, jonka päätavoite on kaupan vapauttaminen. Trumpin hallinto esti jokaisen nimityksen WTO:n valitustuomioistuimeen, joka lamautti maailman kauppajärjestön kyvyn ratkaista riitatapauksia. WTO:n valitustuomioistuin on yksi tärkeimmistä maailmanlaajuisista riitojenratkaisuelimistä ja voimakkain sekä samalla tärkein instituutio globaalissa talouden ohjausjärjestelmässä. Valitustuomioistuin jäi lopulta kokonaan ilman tuomareita heidän kautensa päätyttyä. (Hopewell 2021, 1–2.)

2.1.1 Teräs- ja alumiinitariffit sekä pesukone- ja aurinkokennotariffit

Trumpin hallinnon aikana Yhdysvallat joutuivat useisiin kauppakiistoihin. Kiistoista yksi merkittävin oli teräkseen ja alumiiniin liittyvä maailmanlaajuinen kiista. Maaliskuussa 2018 Trump ilmoitti vuoden 1962 kauppalain pykälään 232 perustuen säätämistään tulevista tariffeista, jotka asettaisivat 25 prosentin tariffit kaikkeen tuotuun teräkseen ja 10 prosentin tariffit kaikkeen tuotuun alumiiniin. Kokonaisuudessaan tariffit kattoivat tuonnista 46 miljardia dollaria. (Bown 2018.) Pian tariffien julkaisun jälkeen Trump kuitenkin poisti tulevat tariffit väliaikaisesti Kanadalta, Meksikolta, Euroopan Unionilta, Australialta, Argentiinalta, Etelä-Korealta ja Brasiliältä. Näistä kuitenkin lopulta ainoastaan Australia sai jatkaa esteetöntä teräs- ja alumiini-kauppaa. Tariffit tulivat voimaan Euroopan Unionille, Kanadalle ja Meksikolle kesäkuussa 2018. (Federal Register 2018a; 2018b.)

Euroopan Unioni vastasi Yhdysvaltojen asettamiin tariffeihin omilla teräs- ja alumiinitariffeilla, sekä tariffeilla maataloustuotteisiin sekä muihin kulutustavaroihin. Myös esimerkiksi Kanada vastasi asettamalla omia tariffeja muun muassa teräkseen ja alumiiniin, sekä maatalouteen ja muihin kulutustavaroihin. Myös Kiina, Turkki ja Intia asettivat merkittäviä tariffeja vastaamaan Yhdysvaltojen toimiin. (Canada 2018; Bown, Jung, ja Lu 2018.) Kanada ja Meksiko vapautettiin tariffeista toukokuussa 2019, mutta Trump ei päässyt Euroopan Unionin kanssa sopuun tariffeista hänen kautensa loppuun mennessä (Federal Register 2019).

Teräs- ja alumiinitariffien lisäksi Trumpin kauppapolitiikassa olivat merkittävässä osassa tariffit pesukoneisiin ja aurinkopaneeleihin, jotka hän asetti tammi-kuussa 2018 suojellakseen yhdysvaltalaista pesukone- ja aurinkokennoteollisuutta (Swanson ja Plumer 2018). Tariffit perustuivat vuoden 1974 kauppalain pykälään 201, joka antaa presidentille oikeuden asettaa väliaikaisia tariffeja kotimaista teollisuutta puolustaakseen. Kiina ja Etelä-Korea vastasivat näihin tariffeihin valittamalla WTO:n valitustuomioistuimeen, jonka lisäksi Kiina asetti suuria tariffeja Yhdysvalloissa tuotettua durraa kohtaan (Neuman ja Schmitz 2018).

Trump ja hänen hallintonsa puolustivat asettamiaaan teräs-, alumiini- pesukone- ja aurinkokennotariffeja sanomalla niiden hyödyttävään Yhdysvaltalaisia työntekijöitä ja teollisuutta, niiden antavan Yhdysvalloille edun kauppasopimuksia uudelleen neuvoteltaessa ja niiden olevan välttämättömiä Yhdysvaltojen sisällisen turvallisuuden turvaamiseksi (Donald J. Trump [@realDonaldTrump] 2018; U.S. Department of Commerce 2018; Rogers 2019). Näistä tavoitteista ja perusteluista huolimatta pääasiassa vain yhdysvaltalaiset kuluttajat ja yritykset joutuivat Trumpin tariffien maksu-miehiksi. Tariffit kyllä marginaalisesti hyödyttivät aloja, joita tariffeilla suojeltiin, mutta muuten niiden vaikutukset työpaikkoihin olivat negatiivisia. Lisäksi tariffit eivät auttaneet Yhdysvaltoja neuvottelemaan parempia kauppasopimuksia, eikä kansallisen turvallisuuden voida katsoa merkittävästi parantuneen. (Amiti, Redding, ja Weinstein 2019, 192–208; Flaaen ja Pierce 2019, 17–21.)

2.1.2 Kansallinen turvallisuus ja puolijohteet

Donald Trump perusteli hallintonsa protektionistista kauppapolitiikkaa usein kansallisella turvallisuudella. Tätä argumenttia käytettiin erityisesti teräs- ja alumiinitariffeja puolustaessa, vaikkakin sen käyttö oli heikosti perusteltavissa. Myös Trumpin hallinnon puolijohteisiin liittyvässä kauppapolitiikassa korostettiin toistuvasti kansallisen turvallisuuden argumenttia, mutta toisin kuin teräs- ja alumiinitariffeissa, tässä tapauksessa argumentin käyttö oli merkittävästi perustellumpaa. Puolijohdeteollisuus on nykyisessä modernissa maailmassa elintärkeä muun muassa toimivalle toimitusketjulle ja aseiteollisuudelle.

Elokuussa vuonna 2018 Yhdysvaltojen kongressi säätöi sekä republikaanien että demokraattien tukeman lain H.R.5515, joka muun muassa velvoittaa Yhdysvaltojen hallinnon tunnistamaan ja seuraamaan nousevia ja merkittäviä teknologioita, jotka ovat Yhdysvaltain kansallisen turvallisuuden kannalta olennaisia sekä joita ”ei vielä ole asetettu vientivalvontaan, mutta pitäisi asettaa”. (Office of the Federal Register ja National Archives and Records Administration 2018, osa 1758.) Yhdysvaltojen kaupaministeriön alainen Yhdysvaltojen teollisuus- ja turvallisuusvirasto (BIS) asetti lain velvoittamana vientikieltoja lukuisiin eri teknologioihin, joita vieraat valtiot voisivat käyttää tarkoitukseen, joka voisi vaarantaa Yhdysvaltojen sisäistä turvallisuutta. (Bureau of Industry and Security 2022). Lisäksi BIS ilmoitti vuoden 2020 huhtikuussa asettavansa tiukennettuja vientikontrolleja Kiinaan, Venäjälle ja Venezuelaan, jotta Yhdysvaltojen olisi helpompaa kamppailla näiden valtioiden vientikontrollien välttämisyrittäjiä vastaan (Bureau of Industry and Security 2020). Trumpin hallinnon puolijohteisiin ja kehittyneisiin teknologioihin liittyvässä kauppapolitiikassa oli tärkeässä osassa myös kiinalaisten yritysten asettaminen kieltolistalle. Kyseiset yritykset eivät voi toimia Yhdysvalloissa ja Yhdysvaltalaiset yritykset eivät saa myydä mitään kieltolistalla oleville toimijoille ilman liittovaltion lupaa. Merkittäviä kieltolistalla mainittuja toimijoita ovat muun muassa ZTE (poistettu kieltolistalta 2017), Huawei ja SMIC (Bureau of Industry and Security 2023).

2.1.3 Konfliktit epäreilusta kaupankäynnistä

Vuoden 1974 kauppalain pykälä 301 valtuuttaa Yhdysvaltojen presidentin ryhtymään ”kaikkiin tarvittaviin toimiin” poistaakseen tai estääkseen epäreiluiksi, kohutuuttomiksi, yksipuolisiksi tai Yhdysvaltoja rasittaviksi katsottavia kauppapoliittisia päätöksiä Yhdysvalloissa tai ulkomailla. Donald Trumpin hallinto käynnisti kyseiseen pykälään perustuen selvityksiä Euroopan Unionia ja Yhdistynyttä kuningaskuntaa kohtaan liittyen Airbusin saamiin yritystukiin, Ranskaa kohtaan liittyen yhdysvaltaisten teknologiayritysten verotukseen, Euroopan Unionia kohtaan liittyen digitaalisten palveluiden verottamiseen, Vietnamia kohtaan liittyen maan väitettyyn interventioon kansainvälisille valuuttamarkkinoille ja toisen selvityksen liittyen Vietnamin väitettyyn laittomaan puutavaran vientiin sekä viimeisenä Kiinaa kohtaan koskien teknologiasiirtoa, immateriaalioikeuksia ja innovaatiota. Kiinaa lukuun ottamatta pykälän 301 konfliktit on yritetty ratkaista sovussa ja niihin on saatu ratkaisu joko Trumpin kaudella tai viimeistään Bidenin hallinnon toimesta. (Schoenbaum 2023, 108.)

Trumpin hallinto asetti Kiinaa vastaan neljä kertaa huomattavan suuria tariffeja. Tariffilistat tulivat voimaan pääasiassa vuoden 2018 aikana, ja niiden yhteisarvo oli yli 376 miljardia dollaria. Neljännen tariffilistan B-osa jäädytettiin tammikuussa 2020 kauppaneuvotteluiden yhteydessä. Maailman kauppajärjestön mukaan Yhdysvaltojen asettamat tariffit laiminlöivät GATT-sopimuksen (General Agreement on Tariffs and Trade) ensimmäistä ja toista artiklaa. WTO:n päätös ei kuitenkaan ole sitova, sillä Yhdysvallat valitti päätöksestä ja WTO:n valitustuomioistuim ei pysty käsittelemään asiaa luvussa 2.1 mainitun Yhdysvaltojen valitustuomioistuimeen kohdistettavan boikotin vuoksi. (Schoenbaum 2023, 109.)

2.2 Bidenin kauppapolitiikka

Joe Biden valittiin Yhdysvaltojen presidentiksi vuoden 2020 presidentinvaaleissa, jossa hän kampanjoi monilla tavoilla Donald Trumpin lähes täydellisenä vastakohtana. Heti Joe Bidenin astuessa presidentiksi vuoden 2021 tammikuussa hän kumosi

useita Donald Trumpin hallinnon tekemiä politiikkapäätöksiä. Yhdysvaltalaisen oikeustieteen professorin Thomas Schoenbaumin mukaan vastoin monien asiantuntijoiden odotuksia Biden ei kuitenkaan koskenut Trumpin kauppapolitiikkaan liittyviin päätöksiin, vaan Bidenin hallinto paikoin jopa otti mallia Trumpin nationalistisesta ja protektionistisesta kauppapolitiikasta. Suuri osa Trumpin hallinnon kauppapoliittisista päätöksistä ovat yhä voimassa. (Schoenbaum 2023, 103.)

Bidenin teollisuus- ja kauppapolitiikkaan liittyvät kannanotot ovat monin paikoin hyvin samanlaista hänen edeltäjänsä verrattuna, joskin ne ovat retorisesti huomattavasti maltillisempia. Trumpin lailla Biden painottaa kuinka teollisuuden tuominen takaisin Yhdysvaltoihin on ensiarvoisen tärkeää ja kuinka kaiken kauppapolitiikan on oltava sellaista, joka hyödyttää yhdysvaltalaisia työntekijöitä (United States Trade Representative 2021, 123–24). Käytännössä tämä tavoite on mahdollista toteuttaa ainoastaan protektionistisella kauppaa- ja teollisuuspolitiikalla, kuten tariffeilla, yritystuilla ja tuonnin rajoittamisella. Schoenbaumin mukaan Bidenin ja Trumpin väite teollisuuden katoamisesta ei tosin perustu faktoihin, sillä todellisuudessa Yhdysvaltojen teollisuus tuottaa yhtä paljon tai enemmän kuin ennen, mutta teknologian kehittyessä tuottavuus on parantunut ja täten teollisuudessa tarvittavien manuaalista työtä tekevien työntekijöiden määrä on vähentynyt huomattavasti (Schoenbaum 2023, 105).

Bidenin hallinto on jatkanut Trumpin aloittamaa maailman kauppajärjestön valitustuomioistuimen boikotointia. Valitustuomioistuin ei ole vieläkään toimintakykyinen, joten vuoden 2020 elokuussa 42 WTO:n jäsentä ja EU korvasivat valitustuomioistuimen omalla järjestelyllään. Tämä uusi toimielin on vastuussa entisen valitustuomioistuimen tehtävistä siihen mukaan liittyneiden jäsenmaiden välillä. Yhdysvallat eivät ole liittyneet uuteen toimielimeen, eikä Bidenin hallinto ole näyttänyt minkäänlaista mielenkiintoa liittymistä tai WTO:n valitustuomioistuimen boikotoinnin lopettamista kohtaan. (Schoenbaum 2023, 114.)

Yhdysvallat ei ole solminut uusia kauppasopimuksia sitten vuoden 2012, jos NAFTA:n uudelleen neuvottelua ei oteta huomioon. Tilanne ei vaikuta muuttuvan

presidentti Bidenin kaudella, sillä Yhdysvalloilla ei ole tällä hetkellä yhtäkään kauppasopimusta neuvotteluvaiheessa. Biden ei tässä tilanteessa tunnu olevan kiinnostunut uusien kauppasopimusten solmimisesta. Tästä hyvänä esimerkkinä toimii se, kuinka hänen hallintonsa pani jäihin Trumpin aloittaman Yhdysvaltojen ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen vapaakauppasopimuksen neuvottelut. (OAS 2023; Riley-Smith 2023.)

2.2.1 Trumpin tariffien ja vientikieltojen jatkaminen

Vaikka Bidenin hallinto sopi Trumpin vuoden 1974 kauppalain pykälällä 301 aloittamat kauppakonfliktit Vietnamia vastaan, niin kauppasota Kiinaa vastaan jatkuu yhä. Bidenin hallinto on pitänyt tariffit pitkälti hyvin samanlaisina ja on myös puolustanut Trumpin asettamia pykälän 301 tariffeja oikeudessa. Kauppasodalle ei siis toistaiseksi ole näkyvissä loppua. Myös Trumpin asettamat teräs- ja alumiinitariffit ovat pysyneet pitkälti samoina. Biden kuitenkin korvasi tariffit Euroopan Unionia, Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja Japania kohtaan tariffikiintiöillä, eli asettamalla tietyn rajan mihin asti teräksen ja alumiinin tuonti maahan on tariffivapaata. Biden myös poisti teräs- ja alumiinitariffit Ukrainalta venäjän aloitettua hyökkäyssotansa maahan. Trumpin asettamat pesukone- ja aurinkokennotariffit ovat ainoat merkittävät tariffit, jotka ovat muuttuneet suuresti Bidenin hallinnon aikana. Pesukonetariffit erääntyivät vuoden 2023 helmikuussa, mutta aurinkokennotariffeja jatkettiin Bidenin toimesta ainakin vuoteen 2026 asti. Kanada, Meksiko, Kambodža, Malesia, Thaimaa ja Vietnam vapautettiin aurinkokennotariffeista kahden vuoden määräajaksi vuoden 2022 kesäkuussa. (Schoenbaum 2023, 108–13.) Lisäksi Bidenin hallinto on jatkanut Trumpin asettamia puolijohteiden vientikieltoja Kiinaan sekä tehnyt niihin lisäyksiä vuoden 2022 elokuussa. Bidenin kaudella Yhdysvallat ovat saaneet myös Alankomaat ja Japanin mukaan Kiinaan kohdistuneisiin vientikieltoihin. (Benson 2023; Kelly ja Uranaka 2023; Sterling, Freifeld, ja Alper 2023.)

Bidenin hallinnolla ei ole näyttäneen olevan erityistä mielenkiintoa purkaa Trumpin hallinnon aikaisia tariffeja tai vientikieltoja, vaan hänen hallintonsa on

pikemminkin jatkanut niitä. Muutamia esimerkkejä lukuun ottamatta (teräksen ja alumiinin tariffikiintiöt, aurinkokennotariffien poistaminen mainituista maista) Bidenin hallinto ei ole edes pyrkinyt ratkaisemaan Trumpin aiheuttamia kauppakiistoja. Jopa ainut tariffi, joka ei ole enää voimassa ei poistunut Bidenin hallinnon toimesta, vaan sen määräajan annettiin umpeentua. Bidenin tähänastinen tariffipolitiikka antaa sellaisen kuvan, että presidentti ei halua puuttua edeltäjänsä tekemään tariffipolitiikkaan ainakaan merkittävästi.

2.2.2 Yritystuet kauppa- ja teollisuuspoliittisena välineenä

Valtiontuet ovat olleet Joe Bidenin tähänastisella presidenttikaudella tehdyn kauppa- ja teollisuuspolitiikan tärkeimpiä työkaluja. Yksi ensimmäisistä Bidenin antamista presidentillisistä asetuksista oli nimeltään *Executive Order on Ensuring the Future Is Made in All of America by All of America's Workers*. Tämä asetus nostaa kotimaisen tuotteen sisältövaatimuksen suurimmassa osassa tuotteista 50 prosentista 75 prosenttiin, mutta rauta- ja terästuotteisiin tuotakin korkeammalle. Asetus käytännössä tukee kotimaista teollisuutta, sillä se pakottaa kaikkien liittovaltion hankintojen olevan tuotettu Yhdysvalloissa, paitsi sellaisissa tapauksissa, joissa kotimainen vaihtoehto on 20–30 prosenttia muita vaihtoehtoja kalliimpi. Myös 25 prosenttiyksikön lisäys jo aikaisempaan kotimaisuusvaatimukseen luo lisää painetta tehdä suurin osa tuotteista juuri Yhdysvalloissa. Asetus houkuttelee yrityksiä Yhdysvaltoihin sekä valmistamaan suuremman osan tuoteketjusta maan sisällä. (Schoenbaum 2023, 106–7.)

Epäsuorien tukien lisäksi Yhdysvaltojen kongressi on presidentti Bidenin tukeamana säätänyt neljä merkittävää lakia, jotka antavat huomattavia valtiontukia kotimaiselle teollisuudelle. Nämä lait ovat *American Rescue Plan Act of 2021*, *Infrastructure Investment and Jobs Act*, *Inflation Reduction Act* ja *CHIPS and Science Act*. Yritystuet ovat itsessään protektionistisia, sillä niiden tarkoitus on tukea kotimaisia yrityksiä ja täten auttaa teollisuutta kilpailemaan ulkomaisia yrityksiä vastaan. American Rescue Plan antaa 40 miljardia dollaria yritystukia, Infrastructure and Jobs -laki 1,2 biljoonaa dollaria, Inflation Reduction -laki 369 miljardia dollaria ja CHIPS-laki 252,7 miljardia

dollaria. Yhteensä Bidenin ja demokraattien ajamat lait antavat siis lähes kaksi biljoonaa dollaria yritystukea sellaisille Yhdysvalloissa toimiville yrityksille, jotka täyttävät tukien ehdot. (Schoenbaum 2023, 107.) Nämä lait pakottavat sellaiset maat ja taloudelliset liitot, joissa sijaitsee Yhdysvaltojen teollisuuden kanssa kilpailevia yrityksiä jakamaan valtavat määrät omia yritystukia, jotta näiden yritykset pysyisivät kilpailukykyisinä. Bidenin hallinnon ajama protektionistinen ja nationalistinen teollisuuspolitiikka täten lisää protektionismia myös globaalisti. Yksi esimerkki EU:n vastareaktiosta on *European Chips Act*, joka pyrkii vastaamaan Yhdysvaltojen CHIPS-lakiin antamalla 43 miljardin arvosta yritystukia EU:n alueella toimiville puolijohdevalmistajille (European Commission 2023).

2.3 Trumpin ja Bidenin kauppapolitiikkakonsensus

Luvuissa 2.1 ja 2.2 kuvailin Yhdysvaltojen nykyisen presidentin Joe Bidenin sekä hänen edeltäjänsä, Donald Trumpin, omilla presidentinkausillaan ajamaa kauppaa- ja teollisuuspolitiikkaa. Löydöksistä käy ilmi, että Trump ei ollut vain poikkeustapaus, vaan Yhdysvaltojen 1930-luvulta saakka kestänyt presidenttien välinen konsensus kaupan vapauttamisesta on todella viimein kuollut. Trump ajoi kaudellaan huomattavan protektionistista kauppapolitiikkaa, jota Joe Biden tällä hetkellä jatkaa. Voimme puhua eräänlaisen Trump-Biden-kauppapolitiikkakonsensuksen synnystä. Molempien presidenttien viestinnästä ja ajamasta politiikasta on noussut esille, kuinka yhdysvaltalaisien yritysten ja työntekijöiden suojeleminen on yksi tärkeimmistä tavoitteista maan kauppaa- ja teollisuuspolitiikkaa suunniteltaessa.

Presidenttien erot protektionistisen kauppapolitiikan ajamisessa liittyvät lähinnä eri protektionististen työkalujen painottamiseen. Trumpin tapa ajaa protektionismia oli tariffien ja vientikieltojen asettaminen sekä kauppakumppaneiden painostaminen tekemällä selvityksiä heidän ”epäreiluista” kaupparatkaisuistansa. Trump oli myös retorisesti huomattavasti Bidenia aggressiivisempi kauppapolitiikasta puhuessaan, joskin molemmat presidentit ovat käyttäneet hyvin samanlaisia argumentteja

protektionistista kauppapolitiikkaansa puolustaessaan. Bidenin tapa ajaa protektionistista kauppapolitiikkaa on ollut Trumpin asettamien tariffien ja vientikieltojen voimassa pitäminen, mutta erityisesti yritystukien käyttäminen teollisuuspoliittisena välineenä. Hänen kaudellansa kongressi on säätänyt useita lakeja, jotka antavat yhteensä lähes kaksi biljoonaa dollaria yritystukea yhdysvaltalaisille yrityksille. Voi siis perustellusti sanoa, että Bidenin ajama kauppapolitiikka on jopa Trumpin kauppapolitiikkaa protektionistisempaa. Trump sentään yritti neuvotella kauppakonfliktien avulla uusia kauppasopimuksia, mutta Bidenin hallinto on pitänyt tariffit voimassa, jakanut massiiviset määrät yritystukia ja jäädyttänyt kaikki kauppaneuvottelut, eikä ole edes valmis lopettamaan maailman kauppajärjestön valitustuomioistuimen boikottia.

3 PROTEKTIONISMIN ULOTTUVUUDET

3.1 Taloudelliset ulottuvuudet

Protektionistisen kauppapolitiikan tarkoitus on oman maan teollisuuden ja työpaikkojen suojeleminen ulkomaalaiselta kilpailulta. Tämä saattaa kuulostaa monelle hyvältä idealta, mutta tosiasiasa protektionistinen kauppapolitiikka on haitallista sekä sitä ajavalle valtiolle että sen kauppakumppaneille. Protektionismissa ei ole voittajia, vaan ainoastaan eri asteen häviäjiä. Tässä luvussa kerron protektionistisen kauppapolitiikan taloudellisista ulottuvuuksista.

Yksi käytetyimmistä argumenteista protektionistiselle kauppapolitiikalle Yhdysvalloissa on kotimaisten työpaikkojen puolustaminen. Tätä ovat toistaneet niin Donald Trump, kuin myös Joe Biden (ks. luvut 3.1, 3.1.1 ja 3.2). Argumentti on kuitenkin virheellinen, eikä se perustu luotettavaan ja puolueettomaan dataan. Kanadassa taloustieteen professoreina toimivat Alessandro Barattieri ja Matteo Cacciatore kirjoittavat tutkimusartikkelissaan *Self-Harming Trade Policy? Protectionism and Production Networks* (2023) protektionistisen kauppapolitiikan vaikutuksista. Heidän mukaansa protektionismi johtaa tilastollisesti merkittävään pudotukseen työpaikoissa, jonka lisäksi normaalia voimakkaammat tariffit johtaisivat huomattaviin ja pitkäaikaisiin negatiivisiin vaikutuksiin työllisyydessä. Lisäksi Barattierin ja Cacciatoren mukaan

protektionismilla on vain pieni ja lyhytaikainen positiivinen vaikutus aloihin, joita protektionistisella kauppapolitiikalla suojellaan. Protektionismin vaikutus suojelun ulkopuolisiin aloihin taas on merkittävän haitallinen. Tämä johtuu pääasiassa protektionismista johtuvasta kustannusten noususta, kun kotimaiset yritykset eivät pystykään tuottamaan tuotteita yhtä kustannustehokkaasti, ja tariffit nostavat ulkomaisten yritysten tuottamien tuotteiden hintoja. Protektionismi vaikuttaa talouskasvuun ja yritysten pärjäämiseen siis negatiivisesti. Myös alan muu tutkimus tukee Barattierin ja Cacciatorin väitteitä (Barattieri ja Cacciatore 2023, 111–26; Abboushi 2010; Amiti, Redding, ja Weinstein 2019; Flaaen ja Pierce 2019, 17–21).

Lähiaikojen esimerkkejä protektionistisen kauppapolitiikan negatiivisista taloudellisista ulottuvuuksista on useita. Muun muassa Trumpin pesukonetariffit aiheuttivat merkittäviä hintojen nousuja kuluttajille ja romahduksen pesukoneiden myynissä. Aurinkokennotariffit taas eivät lisänneet kotimaista tuotantoa, vaan aiheuttivat suuria ongelmia koko alalle nostamalla hintoja ja aiheuttamalla pulaa tarjonnasta. (Schoenbaum 2023, 113.) Teräs- ja alumiinitariffit taas aiheuttivat merkittäviä kustannuksia yhdysvaltalaisille kuluttajille sekä tuonnista riippuvaisille teollisuudenaloille. Taloustieteilijöiden Mari Amitin, Stephen Reddingin ja David Weinsteinin tutkimusartikkelin *The Impact of the 2018 Tariffs on Prices and Welfare* (2019) mukaan Trumpin teräs- ja alumiinitariffit aiheuttivat noin 22,2 miljardin dollarin suuruisen hyvinvointitappion pelkästään vuoden 2018 aikana (Amiti, Redding, ja Weinstein 2019, 208). Hyvinvointitappio tarkoittaa epätäydellisten markkinaolosuhteiden aiheuttamaa haittaa verrattuna optimaalisiin markkinaolosuhteisiin. Hyvinvointitappio koostuu yritysten voittojen ja kuluttajien taloudellisen ylijäämän pienenemisestä.

Tariffeihin tulee niihin kohdistuvilta valtioilta usein vastareaktioita. Euroopan Unionin reaktio Trumpin tariffeihin johti muun muassa moottoripyörävalmistaja Harley-Davidsonin siirtämään tuotantoaan Yhdysvalloista Euroopan Unionin jäsenmaihin, jotta yhtiö voisi myydä pyöriään tariffivapaasti EU:n sisällä (Harley-Davidson, Inc. 2018). Tariffeista syntyvät vastareaktiot voivat siis mennä täysin niitä tarkoituspäitä vastaan, joita varten tariffeja alun perin asetettiin.

3.2 Poliittiset ulottuvuudet

Protektionismilla on myös useita poliittisia ulottuvuuksia, joista moni voi olla odottamattomia ja mennä vastoin protektionistisen politiikan tavoitteita. Protektionismin poliittiset ulottuvuudet pakottavatkin poliitikot painottelemaan taloudellisen hyödyn, vakauden ja poliittisten tavoitteiden välillä. Esimerkiksi useille protektionismin kannattajille protektionismin teoreettisesti tuoma omavaraisuus on niin tärkeää, että he ovat valmiita uhraamaan vapaakaupasta saatavan taloudellisen hyödyn tavoitteen saavuttamiseksi. Tämä on näkyvissä erityisesti kansallisen vakauden tai turvallisuuden kannalta tärkeiden alojen, kuten maatalouden yhteydessä, mutta argumenttia voi laajentaa muihinkin teollisuudenaloihin. Yksi esimerkki kansallisen turvallisuuden kannalta merkittävästä teollisuudenalasta on puolijohdeteollisuus. Tällaisiin aloihin kohdistuvat protektionistiset toimet voidaan katsoa olevan yleisesti hyväksytyjä ja nauttivan laajaa suosiota niin poliitikkojen kuin kansalaisten keskuudessa.

Protektionismia voi teoriassa käyttää myös valtion kansainvälisen vaikutusvallan lisäämiseksi. Tariffeilla ja vientikielloilla voi esimerkiksi painostaa valtion kanssa kaupankäynnistä riippuvaisia maita solmimaan uusia kauppasopimuksia. Donald Trump yritti käyttää tätä taktiikkaa omalla kaudellaan, mutta lopulta varsin epäonnistuneesti (Rogers 2019). Todellisuudessa uusien kauppasopimusten solmiminen todennäköisesti vaikeutuu, kun tuleva kauppakumppani käyttäytyy odottamattomasti ja vastoin yleisiä diplomaattisia käytänteitä. Neuvottelutaktiikoiden lisäksi vientikieltoja voidaan käyttää turvaamaan kansallista turvallisuutta, kuten tehtiin Trumpin ja Bidenin kausien aikana erityisesti puolijohdeisiin ja kehittyneisiin teknologioihin liittyen (ks. luvut 3.1.2 ja 3.2.1).

Kansainväliset suhteet kärsivät protektionismista ja se voi aiheuttaa myös kauppasotia. Protektionismin poliittisina ulottuvuuksina ovat siis myös globaali jännitteiden kasvaminen, suurempi riski kauppakonflikteille, riski kansainvälisen yhteistyön vähentymiselle, taloudellinen eristäytyminen sekä kansainvälisen talouden tasapainon heikkeneminen.

4 SYITÄ PROTEKTIONISMIN PALUULLE

Protektionismi on viimeisen vuosikymmenen aikana tehnyt vahvaa paluuta Yhdysvalloissa, mutta mikä tähän on syynä? Nykyisessä globaalissa maailmassa protektionistinen politiikka on hyvin tuhoisaa sitä harjoittavalle valtiolle, mutta tästä huolimatta sitä kannattavia poliitikkoja löytyy suuret määrät Yhdysvaltojen molemmista valtapuolueista. Protektionismia on historiallisesti perusteltu muun muassa sen finanssipoliittisen tärkeyden vuoksi, mutta verotuksen kehittyttyä tariffien merkitys finanssipoliittisina välineinä on vähentynyt merkittävästi. Nykyisin tariffien osuus liittovaltion tuloista on vain noin 1,71 prosenttia (Fiscal Data 2023). Protektionismin suosio perustuukin siis lähinnä olemassa oleviin mielikuviin, eikä mihinkään todelliseen hyötyyn tai tarpeeseen. Kuten luvuista 3.1 ja 3.2 näimme, niin liiallinen protektionismi on sekä taloudellinen että poliittinen uhka, jonka todelliset vaikutukset menevät vastoin niitä syitä, joilla protektionistista politiikkaa usein perustellaan. Työpaikkojen määrä vähenee, kustannukset nousevat, talouskasvu kärsii ja protektionismista syntyvät ulkopoliittiset haasteet voivat olla merkittäviä.

Näistä ongelmista huolimatta protektionismi on yhdysvaltalaisten poliitikkojen keskuudessa varsin suosittua. Yhdysvaltalaiset Floridan osavaltionyliopistossa työskentelevät Sean Ehrlich ja Chris Gahagan esittävät tutkimusartikkelissaan *The Multi-sided Threat to Free Trade: Protectionism and Fair Trade During Increasing Populism* (2023) populismin yhtenä merkittävänä syynä protektionistisen kauppapolitiikan suosiolle. Heidän mukaansa protektionismin suosio nousee erityisesti taloustilanteen heiketessä

ja populististen vaalikampanjoiden aikana (Ehrlich ja Gahagan 2023, 228–35). Hyvänä esimerkkinä populismin vaikutuksesta protektionismin suosioon toimii vuoden 2016 presidentinvaalit, jossa Trump kampanjoi hyvin populistisella vaaliohjelmalla. Joseph Essig, Ping Xu, James Garand ja Ceren Keser tuovat esille tutkimusartikkelissaan *The “Trump” Effect: Political Elite and Support for Free Trade in America* (2021) kuinka Donald Trumpin populistisella ja hyvin protektionismimyönteisellä vaalikampanjalla oli merkittävä vaikutus yhdysvaltalaisen mielipiteisiin kauppapolitiikkaa kohtaan. Heidän mukaansa myös nationalististen mielipiteiden omaamisella on merkittäviä vaikutuksia yhdysvaltalaisen näkemyksiin kauppapolitiikasta. (Essig ym. 2021, 10–23.)

Alan aikaisemman tutkimuksen mukaan taloudentilalla, populismilla ja nationalismilla on siis merkittäviä vaikutuksia protektionismin suosioon Yhdysvalloissa, mutta mikä selittää protektionistisen kauppapolitiikan jatkumisen Bidenin kaudella? Trumpin vuoden 2020 presidentinvaalikampanja keskittyi lähinnä kauppapolitiikan ulkopuolisiin asioihin, eikä kauppapolitiikka ollut muutenkaan näkyvä teema kyseisissä vaaleissa. Populismin ja nationalismin lisäksi on siis oltava myös muita merkittäviä tekijöitä, jotka vaikuttavat poliitikkojen ja kansalaisten suhtautumiseen protektionismia kohtaan. Schoenbaum argumentoi, että Yhdysvaltojen johtajuus kansainvälisessä taloudessa on käytännössä kuollut. Hänen mielestään Bidenin hallinto välttelee Trumpin aikaisiin kauppapoliittisiin päätöksiin koskemista, koska republikaanit ovat tällä hetkellä hyvin protektionismimyönteisiä ja demokraatit ovat hyvin jakautuneita kauppapolitiikan suhteen. Minkä tahansa kauppaa vapauttavan lain läpimeno kongressista olisi siis hyvin epävarmaa. (Schoenbaum 2023, 103–6.) Yhdysvaltojen vaikea poliittinen tilanne vapaakaupan suhteen voi siis olla yksi syy sille, miksi Biden jatkaa Trumpin kauden protektionistista politiikkaa ja ylläpitää Trumpin retoriikkaa yhdysvaltalaisen teollisuuden takaisintulosta. Toinen merkittävä syy voi liittyä keskiluokkaisten kotimaisesta teollisuudesta riippuvaisten äänestäjien kosiskeluun erityisesti vaa’ankieliosavaltioissa. Kansallisen turvallisuuden kannalta tärkeät alat ovat myös oma osansa, mutta näillä voi perustella vain pienen osan asetetuista tariffeista.

YHTEENVETO

Yhdysvalloilla on ollut hyvin vaiheikas ja monimutkainen historia protektionismin kanssa. Se on kulkenut finanssipoliittisesta välttämättömyydestä pitkäaikaiseksi palavaksi poliittiseksi kiistaksi, joka oli jopa osanaan synnyttämässä sisällissotaa. Sisällissodan jälkeen kauppapolitiikka pysyi vielä hyvin kiistanalaisena 1930-luvulle asti, kunnes demokraattipresidentti Franklin D. Rooseveltista lähtenyt lähes vuosisadan kestänyt presidenttien välinen vapaakauppakonsensus alkoi. Kongressissa vapaakauppakonsensuksen voidaan katsoa alkaneen 1950-luvulla, kun republikaanit siirtyivät kannattamaan vapaakauppaa lähinnä sen ulkopoliittisiin hyötyihin nojaten. Kongressin vapaakauppakonsensuksessa tapahtui ajoittaista rakoilua, erityisesti 1990-luvulla Pohjois-Amerikan vapaakauppasopimusta neuvoteltaessa, mutta presidenttien välinen vapaakauppakonsensus pysyi kuitenkin hyvin yhtenäisenä aina Rooseveltista Trumpin valintaan asti.

Trumpin voidaan katsoa aloittaneen uuden kiistan kauppapolitiikasta, mutta sen sijaan, että demokraatit olisivat puolustaneet vapaakauppaa, he yhtyivät Trumpin huoliin ja jatkoivat protektionistisen kauppapolitiikan ajamista myös ollessaan itse vallassa. Toimiessaan presidenttinä Donald Trump ajoi historiallisella tavalla kansainvälisten sopimusten vastaista kauppapolitiikkaa, jossa hyökättiin niin liittolaisia kuin merkittäviä kilpailijoita kohtaan. Bidenin hallinto on jatkanut tätä politiikkaa ja jopa syventänyt sitä käyttämällä teollisuuspolitiikkaa merkittävänä työkaluna yhdysvaltalaisen teollisuuden suojaamiseksi.

Protektionismin voidaan perustellusti katsoa olevan hyvin haitallista sitä harjoitavalle valtiolle, mutta tästä huolimatta se nauttii vahvaa suosiota Yhdysvaltojen molempien valtapuolueiden poliitikkojen kesken. Luvussa 3.1 mainitut taloudelliset haitat, kuten työpaikkojen menetys, talouskasvun hidastuminen ja hyvinvointitappiot sekä luvussa 3.2 mainitut poliittiset haitat, kuten globaali jännitteiden kasvaminen, suurempi riski kauppakonflikteille, riski kansainvälisen yhteistyön vähentymiselle, taloudellinen eristäytyminen sekä kansainvälisen talouden tasapainon heikkeneminen eivät näytä olevan tarpeeksi suuria riskejä, jotta protektionismia kannattavat poliitikot muuttaisivat mielensä protektionismin suhteen. Samalla on kuitenkin huomioitava syyt protektionistisen politiikan tekemän paluun taustalla ja ymmärrettävä miksi poliitikot kannattavat protektionismia, vaikka akateeminen konsensus sen haitoista onkin hyvin selvä (Barattieri ja Cacciatore 2023, 111–26; Abboushi 2010; Amiti, Redding, ja Weinstein 2019; Flaaen ja Pierce 2019, 17–21).

Protektionismin tekemälle paluulle on useita eri syitä. Ehrlichin ja Gahaganin (2023) sekä Essigin, Xun, Garandin ja Keserin (2021) esiin nostamat argumentit populismin ja nationalismien vaikutuksesta protektionismin nousuun ovat tärkeitä. Trumpin vuoden 2016 presidentinvaalikampanjan populistinen ja hyvin protektionismimyönteinen sanoma synnytti Yhdysvaltoihin merkittävän protektionistisen liikkeen, joka on näkyvässä molemmissa suurissa puolueissa, joskin huomattavasti voimakkaammin republikaanien keskuudessa. Kauppapolitiikka ei kuitenkaan ole ollut kansallisesti näkyvästi esillä sitten Trumpin kauden, joten on syytä pohtia, miksi merkittävä osa kongressin jäsenistä tuntuu yhä vastustavan kaupan vapauttamista protektionismin lukuisista hyvin tiedetyistä haitoista huolimatta. Kansalliseen turvallisuuteen perustuva protektionismi on täysin ymmärrettävää ja perusteltavissa, mutta protektionismin paluu sisältää myös paljon sellaisia toimia, joilla ei ole mitään tekemistä kansallisen turvallisuuden kanssa. Syinä näihin voivat olla muun muassa vaalitaktiset syyt, kuten kotimaisesta teollisuudesta riippuvaisten äänestäjien kosiskelu. Kyse voi olla myös poliittisen tahdon tai pääoman puutteesta. Demokraatit voivat katsoa kauppapolitiikan olevan tällä hetkellä sellainen aihe, että siihen ei kannata investoida

poliittista pääomaa, sillä joko kauppaa vapauttavien lakien läpimenon mahdollisuus olisi pieni tai kaupan vapauttamisesta saatava poliittinen hyöty ei olisi riittävän suurta.

Nykyinen Trump-Biden-kauppapolitiikkakonsensus on vielä uusi ilmiö ja todellisia syitä sen taustalta (kansallista turvallisuutta lukuun ottamatta) ei ole mahdollista selvittää ennen kuin asiasta on lisää tutkimusta. Olisi myös tarpeen tutkia Yhdysvaltojen kansalaisten näkemyksiä kauppapolitiikasta, vapaakaupasta ja protektionismista yksityiskohtaisia kysymyksiä käyttäen, sillä tällaista tutkimusta ei ole Yhdysvalloissa vielä tehty. Laadukkaat mielipidemittaukset kansalaisten näkemyksistä voisivat valottaa syitä nykyisen status quon taustalla ja avata laadukasta keskustelua Yhdysvaltojen ajamasta kauppapolitiikasta. Aihe kaipaa siis merkittävästi lisää tutkimusta. Yhdysvaltojen kauppapolitiikka on monimutkainen aihe, mutta sitä on tärkeää ymmärtää, sillä pienetkin muutokset harjoitettuun kauppapolitiikkaan voivat aiheuttaa niin kansallisesti kuin globaalisti hyvinkin merkittäviä vaikutuksia.

LÄHTEET

- Abboushi, Suhail. 2010. "Trade Protectionism: Reasons and Outcomes". *Competitiveness Review* 20 (5): 384–94. <https://doi.org/10.1108/10595421011080760>.
- Akhtar, Shayerah I., Cathleen D. Cimino-Isaacs, ja Karen M. Sutter. 2023. "U.S. Trade Policy: Background and Current Issues". Congressional Research Service. <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF10156>. Luettu 21.10.2023
- Amiti, Mary, Stephen J. Redding, ja David E. Weinstein. 2019. "The Impact of the 2018 Tariffs on Prices and Welfare". *The Journal of Economic Perspectives* 33 (4): 187–210.
- Barattieri, Alessandro, ja Matteo Cacciato. 2023. "Self-Harming Trade Policy? Protectionism and Production Networks". *American Economic Journal: Macroeconomics* 15 (2): 97–128. <https://doi.org/10.1257/mac.20190445>.
- Benson, Emily. 2023. "Updated October 7 Semiconductor Export Controls". Center for Strategic & International Studies. 18. lokakuuta 2023. <https://www.csis.org/analysis/updated-october-7-semiconductor-export-controls>. Luettu 20.11.2023
- Bown, Chad P. 2018. "Trump's Steel and Aluminum Tariffs: How WTO Retaliation Typically Works | PIIIE". Peterson Institute for International Economics. 5. maaliskuuta 2018. <https://www.piie.com/blogs/trade-and-investment-policy-watch/trumps-steel-and-aluminum-tariffs-how-wto-retaliation>. Luettu 2.11.2023
- Bown, Chad P., Euijin Jung, ja Zhiyao (Lucy) Lu. 2018. "Harley Is a Tariff Trend Setter – But Not in a Good Way | PIIIE". Peterson Institute for International Economics. 29. kesäkuuta 2018. <https://www.piie.com/blogs/trade-and-investment-policy-watch/harley-tariff-trend-setter-not-good-way>. Luettu 2.11.2023
- Bureau of Industry and Security. 2020. "Commerce Tightens Restrictions on Technology Exports to Combat Chinese, Russian and Venezuelan Military Circumvention Efforts". U.S. Department of Commerce. 27. huhtikuuta 2020. <https://www.commerce.gov/news/press-releases/2020/04/commerce-tightens-restrictions-technology-exports-combat-chinese-0>. Luettu 17.11.2023
- — —. 2022. "Implementation of Additional Export Controls: Certain Advanced Computing and Semiconductor Manufacturing Items; Supercomputer and Semiconductor End Use; Entity List Modification". Federal Register. 13. lokakuuta 2022. <https://www.federalregister.gov/documents/2022/10/13/2022-21658/implementation-of-additional-export-controls-certain-advanced-computing-and-semiconductor>. Luettu 17.11.2023
- — —. 2023. "Supplement No. 4 to Part 744, Title 15 -- Entity List". Supplement No. 4 to Part 744 – Entity List. Code of Federal Regulations. 6. marraskuuta 2023. <https://www.ecfr.gov/current/title-15/appendix-Supplement%20No.%204%20to%20Part%20744>. Luettu 17.11.2023

- Canada, Global Affairs. 2018. "Canada Stands up for Our Steel and Aluminum Workers and Industry". News releases. Government of Canada. 29. kesäkuuta 2018. <https://www.canada.ca/en/global-affairs/news/2018/06/canada-stands-up-for-our-steel-and-aluminum-workers-and-industry.html>. Luettu 2.11.2023
- Donald J. Trump [@realDonaldTrump]. 2018. "Our Steel and Aluminum Industries (and Many Others) Have Been Decimated by Decades of Unfair Trade and Bad Policy with Countries from around the World. We Must Not Let Our Country, Companies and Workers Be Taken Advantage of Any Longer. We Want Free, Fair and SMART TRADE!" Tweet. *Twitter*. <https://twitter.com/realDonaldTrump/status/969183644756660224>. Luettu 2.11.2023
- Ehrlich, Sean D., ja Christopher Gahagan. 2023. "The Multisided Threat to Free Trade: Protectionism and Fair Trade During Increasing Populism". *Politics and Governance* 11 (1): 223–36. <https://doi.org/10.17645/pag.v11i1.6082>.
- Ekelund Jr., Robert B., ja Mark Thornton. 2004. *Tariffs, Blockades, and Inflation: The Economics of the Civil War*. Wilmington, DE: SR Books.
- Essig, Joseph, Ping Xu, James C. Garand, ja Keser Ceren. 2021. "The "Trump" Effect: Political Elite and Support for Free Trade in America". *American Politics Research* 49 (3): 328–42. <https://doi.org/10.1177/1532673X21992124>.
- European Commission. 2023. "European Chips Act". European Commission. 2023. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-chips-act_en. Luettu 20.11.2023
- Federal Register. 2018a. "Adjusting Imports of Aluminum Into the United States". *Federal Register*, 7. toukokuuta 2018. <https://www.federalregister.gov/documents/2018/05/07/2018-09840/adjusting-imports-of-aluminum-into-the-united-states>. Luettu 2.11.2023
- — —. 2018b. "Adjusting Imports of Steel Into the United States". *Federal Register*, 7. toukokuuta 2018. <https://www.federalregister.gov/documents/2018/05/07/2018-09841/adjusting-imports-of-steel-into-the-united-states>. Luettu 2.11.2023
- — —. 2019. "Adjusting Imports of Steel Into the United States". *Federal Register*, 21. toukokuuta 2019. <https://www.govinfo.gov/content/pkg/FR-2019-05-21/pdf/2019-10759.pdf>. Luettu 2.11.2023
- Fefer, Rachel F. 2022. "Section 232 of the Trade Expansion Act of 1962". Congressional Research Service. <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF10667/29>. Luettu 2.11.2023
- Fiscal Data. 2023. "Fiscal Data Explains Federal Revenue". How Much Revenue Has the U.S. Government Collected This Year? Fiscal Data. lokakuuta 2023. <https://fiscaldata.treasury.gov/americas-finance-guide/government-revenue/>. Luettu 21.11.2023
- Flaen, Aaron, ja Justin R. Pierce. 2019. "Disentangling the Effects of the 2018-2019 Tariffs on a Globally Connected U.S. Manufacturing Sector". SSRN Scholarly Paper. 2019 86. Rochester, NY. <https://doi.org/10.17016/FEDS.2019.086>.

- Golshan, Tara. 2018. "Why Trump Can Raise Steel Tariffs without Congress". Vox. 8. maaliskuuta 2018. <https://www.vox.com/2018/3/8/17097206/trump-tariffs-congress>. Luettu 2.11.2023
- Harley-Davidson, Inc. 2018. "Regulation FD Disclosure. Harley-Davidson, Inc." 8-K 1-9183. Washington, D.C. 20549: U.S. Securities and Exchange Commission. <https://www.sec.gov/Archives/edgar/data/793952/000079395218000038/a8-kitem701tariffdisclosur.htm>. Luettu 20.11.2023
- Hopewell, Kristen. 2021. "When the hegemon goes rogue: leadership amid the US assault on the liberal trading order". *International Affairs* 97 (4): 1025-43. <https://doi.org/10.1093/ia/iiab073>.
- Irwin, Douglas A. 2017. *Clashing over Commerce: A History of US Trade Policy*. Markets and Governments in Economic History. Chicago: The University of Chicago press.
- Kelly, Tim, ja Miho Uranaka. 2023. "Japan Restricts Chipmaking Equipment Exports as It Aligns with US China Curbs". *Reuters*, 31. maaliskuuta 2023, osa Technology. <https://www.reuters.com/technology/japan-restrict-chipmaking-equipment-exports-aligning-it-with-us-china-curbs-2023-03-31/>. Luettu 20.11.2023
- Neuman, Scott, ja Rob Schmitz. 2018. "In Latest Trade Salvo, China Imposes 179 Percent Tariff On U.S. Sorghum". *NPR*, 17. huhtikuuta 2018, osa The Two-Way. <https://www.npr.org/sections/thetwo-way/2018/04/17/603103680/in-latest-trade-salvo-china-imposes-179-percent-tariff-on-u-s-sorghum>. Luettu 14.11.2023
- OAS. 2023. "SICE - OAS". INFORMATION on UNITED STATES OF AMERICA. SICE - OAS. 12. elokuuta 2023. https://sice.oas.org/ctyindex/USA/USAagreements_e.asp. Luettu 12.10.2023
- Office of the Federal Register ja National Archives and Records Administration. 2018. "Public Law 115 - 232 - John S. McCain National Defense Authorization Act for Fiscal Year 2019". U.S. Government Publishing Office. <https://www.govinfo.gov/app/details/PLAW-115publ232>. Luettu 14.11.2023
- Politico. 2017. "Full Text: 2017 Donald Trump Inauguration Speech Transcript". POLITICO. 20. tammikuuta 2017. <https://www.politico.com/story/2017/01/full-text-donald-trump-inauguration-speech-transcript-233907>. Luettu 1.11.2023
- Riley-Smith, Ben. 2023. "Exclusive: US Trade Deal Talks Won't Start until 2025 at the Earliest". *The Telegraph*, 12. huhtikuuta 2023. <https://www.telegraph.co.uk/politics/2023/04/12/us-trade-deal-talks-2025-biden-sunak/>. Luettu 12.10.2023
- Rogers, Katie. 2019. "Trump Defends 'Beautiful' Tariffs as a Negotiating Tactic". *The New York Times*, 10. kesäkuuta 2019, osa U.S. <https://www.nytimes.com/2019/06/10/us/politics/trump-tariffs-china.html>. Luettu 20.11.2023

- Schoenbaum, Thomas J. 2023. "The Biden Administration's Trade Policy: Promise and Reality". *German Law Journal* 24 (1): 102–24. <https://doi.org/10.1017/glj.2023.7>.
- Severns, Maggie. 2016. "Trump Pins NAFTA, 'worst Trade Deal Ever,' on Clinton". *POLITICO*. 26. syyskuuta 2016. <https://www.politico.com/story/2016/09/trump-clinton-come-out-swinging-over-nafta-228712>. Luettu 1.11.2023
- Sterling, Toby, Karen Freifeld, ja Alexandra Alper. 2023. "Dutch to Restrict Semiconductor Tech Exports to China, Joining US Effort". *Reuters*, 8. maaliskuuta 2023, osa Technology. <https://www.reuters.com/technology/dutch-responds-us-china-policy-with-plan-curb-semiconductor-tech-exports-2023-03-08/>. Luettu 20.11.2023
- Swanson, Ana, ja Brad Plumer. 2018. "Trump Slaps Steep Tariffs on Foreign Washing Machines and Solar Products". *The New York Times*, 22. tammikuuta 2018, osa Business. <https://www.nytimes.com/2018/01/22/business/trump-tariffs-washing-machines-solar-panels.html>. Luettu 7.11.2023
- Time. 2016. "Read Donald Trump's Speech on Trade". *Time*. 28. kesäkuuta 2016. <https://time.com/4386335/donald-trump-trade-speech-transcript/>. Luettu 1.11.2023
- United States Bureau of the Census. 1975. *Historical Statistics of the United States : Colonial Times to 1970*. Historical Statistics of the United States : Colonial Times to 1970 2. U.S Department of Commerce. <https://fraser.stlouisfed.org/title/historical-statistics-united-states-237/volume-2-5808>. Luettu 19.10.2023
- United States Trade Representative. 2021. "2021 Trade Policy Agenda and 2020 Annual Report". <https://ustr.gov/sites/default/files/files/reports/2021/2021%20Trade%20Agenda/Online%20PDF%202021%20Trade%20Policy%20Agenda%20and%202020%20Annual%20Report.pdf>. Luettu 20.11.2023
- U.S. Department of Commerce. 2018. "Secretary Ross Releases Steel and Aluminum 232 Reports in Coordination with White House". U.S. Department of Commerce. 16. helmikuuta 2018. <https://2017-2021.commerce.gov/news/press-releases/2018/02/secretary-ross-releases-steel-and-aluminum-232-reports-coordination.html>. Luettu 2.11.2023
- U.S. International Trade Commission. 2022. "U.S. Ad Valorem Equivalent (AVE) Duties & Preference Programs, 1891-2021". https://www.usitc.gov/documents/dataweb/ave_table_1891_2021.pdf. Luettu 20.10.2023
- Webb, Dominic. 2023. "Progress on UK Free Trade Agreement Negotiations". <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9314/CBP-9314.pdf>. Luettu 19.10.2023